

**GALIMYBĖ
VISIEMS
2014
2020**

esfa

EUROPOS SOCIALINIO
FONDO AGENTŪRA

TURINYS

- 4 Teisinis reglamentavimas
- 4 *Strateginiai dokumentai*
- 11 *Programos įgyvendinimo dokumentai*
- 14 Supaprastinimų taikymas
- 15 Administracinės naštos mažinimas
- 16 Pokyčiai, lyginant su 2007-2013 m. periodu
- 17 Tarptautinis bendradarbiavimas

SANTRUMPOS

DMS – Duomenų mainų svetainė, **ERPF** – Europos regioninis plėtros fondas, **ESF** – Europos socialinis fondas, **ESFA** – Europos socialinio fondo agentūra, **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai, **EJRŽF** – Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas, **II** – Įgyvendinančioji institucija, **KM** – Kultūros ministerija, **NPP** – Nacionalinė pažangos programa, **SADM** – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, **SAM** – Sveikatos apsaugos ministerija, **SF** – Sanglaudos fondas, **SFMIS'14** – ES struktūrinės paramos kompiuterinė informacinė valdymo ir priežiūros sistema, **ŠMM** – Švietimo ir mokslo ministerija, **VRM** – Vidaus reikalų ministerija, **ŪM** – Ūkio ministerija.

DIDĒ- JANTIS UZIMTU- MAS

TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

STRATEGINIAI DOKUMENTAI

STRATEGIJA EUROPA 2020

Europa 2020 – tai Europos Sąjungos dešimties metų ekonomikos augimo strategija. Ja siekiama ne tik įveikti daugelyje valstybių narių tebesitęsiančią ekonomikos krizę, bet ir šalinti ES augimo modelio trūkumus bei sudaryti sąlygas kitokiam – pažangesniam, tvaresniam ir integraciniam – augimui.

Strategija *Europa 2020* siekiama augimo, kuris būtų: pažangus (veiksmingesnės investicijos į švietimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas), tvarus (ryžtingas perėjimas prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos, konkurencinga pramonė) ir integracinis (daug dėmesio darbo vietų kūrimui ir skurdo mažinimui).

5 pagrindiniai ES siekiai 2020 metams:

- **UŽIMTUMAS:** 75 proc. 20–64 metų žmonių turėtų turėti darbą.
- **MOKSLINIAI TYRIMAI IR TECHNOLOGINĖ PLĖTRA:** 3 proc. ES BVP turėtų būti investuojama į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą.

- **KLIMATO KAITA IR ENERGETIKOS TVARUMAS:** šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turėtų būti sumažintas 20 proc. (arba net 30 proc., jei tam bus tinkamos sąlygos), lyginant su 1990 m. rodikliais. 20 proc. energijos turėtų būti gaminama iš atsinaujinančiųjų šaltinių. Energijos vartojimo efektyvumas turėtų būti padidintas 20 proc.
- **ŠVIETIMAS:** siekama užtikrinti, kad mokyklos nebaigiančių moksleivių dalis nebūtų didesnė nei 10 proc., mažiau kaip 40 proc. 30–34 metų asmenų turėtų aukštąjį išsilavinimą.
- **KOVA SU SKURDU IR SOCIALINE ATSKIRTIMI:** siekiama bent 20 mln. sumažinti skurde gyvenančių ir socialiai atskirtų žmonių arba žmonių, kuriems tai gresia skaičių.

NACIONALINĖS PAŽANGOS PROGRAMA (NPP)

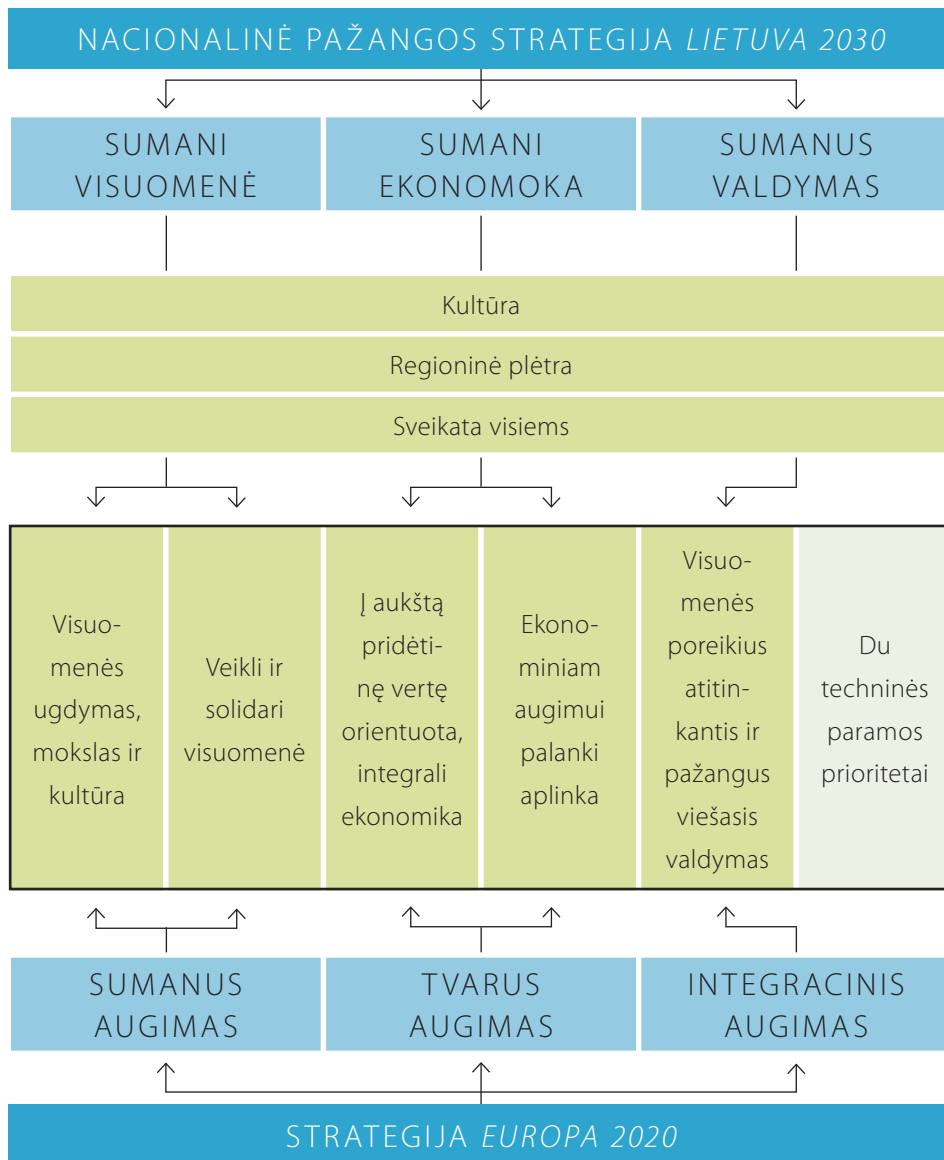
Patvirtinta 2012 m. lapkričio 28 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1482.

2014–2020 m. NPP parengta siekiant įgyvendinti Valstybės pažangos strategiją „Lietuvos pažangos strategija *Lietuva 2030* ir sukurti pažangią, modernią ir stiprią valstybę, pasižyminčią sumanios visuomenės, sumanios ekonomikos ir sumanaus valdymo derme.

NPP prioritetus, tikslus ir uždavinius detalizavo 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos komisijos sprendimu įsteigtos 7 tarpinstitucinės darbo grupės. Šios grupės sudarytos iš Lietuvos Respublikos ministerijų, įgyvendinančių agentūrų, socialinių, ekonominių ir regioninių partnerių atstovų.

NPP sudaro 8 prioritetai: 5 vertikalūs ir 3 horizontalūs (žr. 1 pav.).

1 pav.

NPP įgyvendinimas finansuojamas ES finansinės paramos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir nacionalinio biudžeto (įskaitant valstybės kapitalo investicijas) lėšomis.

NPP prioritetų įgyvendinimą koordinuoja prioritetų koordinatoriai (Programos vertikaliųjų prioritetų – ŠMM, SADM, ŪM, VRM. NPP horizontaliųjų prioritetų – KM, VRM, SAM), kurie atsako už NPP tikslų įgyvendinimą ir rezultatų pasiekimą.

Vertikaliesiems ir horizontaliesiems prioritetams, finansuojamiems ES finansinės paramos lėšomis, įgyvendinti rengiama Veiksmų programa. Veiksmų programa turi įgyvendinti NPP tikslus ir uždavinius ir padėti pasiekti NPP vertinimo kriterijų reikšmes (rodiklius).

Horizontalieji prioritetai įgyvendinami per vertikaliuosius prioritetus. Jiems įgyvendinti rengiami tarpinstituciniai veiklos planai. Tarpinstitucinio veiklos plano priemonės, finansuotinos iš ES finansinės paramos lėšų, turi būti suderintos su Veiksmų programa.

VERTIKALŪS NPP PRIORITETAI

- **VISUOMENĖS UGDYMAS, MOKSLAS IR KULTŪRA.** Skatinti kiekvieną gyventoją realizuoti savo galimybes mokantis, kuriant, tiriant, tikslinga veikla prisiimant atsakomybę už save, valstybę ir aplinką.
- **VEIKLI IR SOLIDARI VISUOMENĖ.** Gerinti gyvenimo kokybę, stiprinti socialinę sanglaudą ir užtikrinti visiems lygias galimybes.
- **Į AUKŠTĄ PRIDĖTINĘ VERTĘ ORIENTUOTA, INTEGRALI EKONOMIKA.** Skatinti ekonomikos orientaciją į aukštą pridėtinę vertę.

- **EKONOMINIAM AUGIMUI PALANKI APLINKA.** Sukurti augimui ir konkurencingumui palankias aplinkos sąlygas.
- **VISUOMENĖS POREIKIUS ATITINKANTIS IR PAŽANGUS VIEŠASIS VALDYMAS.** Siekti visuomenės poreikius atitinkančių ir į šalies pažangą orientuotų viešojo valdymo rezultatų.

HORIZONTALŪS NPP PRIORITETAI

- **KULTŪRA.** Stiprinti visuomenės tapatybę, kūrybingumą, plėtojant konkurencingas kultūros paslaugas visoje Lietuvoje.
- **REGIONINĖ PLĖTRA.** Užtikrinti tolygią, tvarią ir į skirtumų mažinimą orientuotą regionų plėtrą.
- **SVEIKATA VISIEMS.** Siekti geros žmonių sveikatos.

VEIKSMŲ PROGRAMA

Veiksmų programa nustato, kokių socialinių ir ekonominių pokyčių bus siekiama, investuojant 2014–2020 m. laikotarpiu skirtą Europos Sąjungos struktūrinę paramą. Aprašyti konkretūs investiciniai prioritetai ir uždaviniai, siektini rezultatai bei skiriamos lėšos (žr. 2 pav.).

2 pav.

Europos Komisija patvirtino 11 tematinį tikslų, kurių pasiekimui skiriama parama.

Kiekvienas veiksmy programos prioritetas atitinka konkretų tematinį tikslą.

Veiksmy programos prioritetai dalinami į investicinius prioritetus (Europos Komisijos reglamentuose numatyti 58, iš kurių renkasi valstybė narė.

Investiciniai prioritetai dalinami į konkrečius uždavinius ir veiklas.

ESF finansavimas numatytas 7–10 Veiksmų programos prioritetuose. Iš viso ESF bus skirta ~4 mlrd. Lt (2007–2013 m. laikotarpiu skirta 3,5 mlrd. Lt).

ESF atsiranda naujos tarpinės institucijos – Ūkio ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Kultūros ministerija.

Preliminarus lėšų paskirstymas:

VEIKSMŲ PROGRAMOS PRIORITETAS	FONDAS	SKIRIAMAS FINANSAVIMAS
7. Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas	ESF	1.089.162.740,18 Lt
8. Socialinės įtraukties didinimas ir parama kovai su skurdu	ESF	726.989.032,27 Lt
9. Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas	ESF	1.587.554.694,34 Lt
10. Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas	ESF	524.261.215,67 Lt

PARTNERYSTĖS SUTARTIS

Partnerystės sutartis sudaroma su Komisija, apibrėžiant integruotą plėtros strategiją, investavimo kryptis bei įsipareigojimus dėl įgyvendinimo sąlygų ir planuojamų pasiekti rezultatų. Partnerystės sutartyje aprašytas Lietuvos strateginių dokumentų suderinamumas su Europos Sąjungos sumanaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija *Europa 2020*. Nurodytos priemonės veiksmingam įgyvendinimui užtikrinti. Apibrėžtas integruotas teritorinės plėtros požiūris. Pateikta informacija apie partnerystės sutarties įgyvendinimo užtikrinimą plėtojant elektronines keitimosi informacija galimybes.

GERES- NES VIEŠO- SIOŠ PASLAU- GOS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO DOKUMENTAI

BENDRASIS REGLAMENTAS

Bendrasis reglamentas – oficialusis Europos Sąjungos teisės aktas, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl ERPF, ESF, EŽŪFKP, EJŖŽF ir Sanglaudos fondo:

- pagrindinės paramos sritys;
- spęstini teritoriniai klausimai;
- politiniai tikslai;
- bendradarbiavimo veiksmų prioritetinės sritys;
- koordinavimo tvarka;
- nuoseklumo bei derėjimo su valstybių narių ir Sąjungos ekonomikos politika užtikrinimo tvarka.

Naudojantis sanglaudos politikos priemonėmis ES finansuojamos svarbiausios viešosios gėrybės. Taip ES šalims ir regionams sudaromos galimybės sutelkti išteklius tam, kad būtų gerinama ekonominė, socialinė bei teritorinė sanglauda ir siekiama strategijos *Europa 2020* tikslų.

Pirmoje pasiūlymo dalyje nustatytos bendros taisyklės, kurios būtų taikomos ERPF, ESF, SF, EŽŪFKP ir EJŖŽF. Taikant bendras taisykles šios priemonės bus labiau suderintos tarpusavyje, padidės jų sąveika ir poveikis.

Antroje dalyje nustatytos bendros taisyklės, kuriomis vadovaujantis būtų valdomi trys svarbiausi fondai, kuriais siekiama sanglaudos politikos tikslų: ERPF, ESF ir SF.

Komisija su kiekviena ES valstybe nare sudarys partnerystės sutartį, kurioje bus nurodyti visi šalies įsipareigojimai siekti ES tikslų ir įgyvendinti jos uždavinius.

Prieš išmokant lėšas valdžios institucijos privalės įrodyti, kad esama tinkamų strateginių, reglamentavimo ir institucinių sistemų, kuriomis bus užtikrinta, kad lėšos būtų naudojamos veiksmingai. Ar bus skiriama papildomų lėšų, priklausys nuo rezultatų. Bus imtasi priemonių, siekiant užtikrinti, kad veiksmingai naudoti lėšas netrukdytų netinkama makroekonominė fiskalinė politika.

ESF REGLAMENTAS

ESF reglamentas – Europos Sąjungos oficialusis teisės aktas, kuriame apibrėžiama ESF misija ir aprėptis, nustatomos susijusios prioritetinės investicijų sritys pagal teminius tikslus ir konkrečios nuostatos dėl ESF lėšomis bendrai finansuojamų veiksmų programų.

ES įpareigota mažinti didžiulius vystymosi (BVP vienam gyventojui), produktyvumo, užimtumo, išsilavinimo įgijimo ir skurdo skirtumus visos ES regionuose, kad pasiektų didelių užmojų strategijos *Europa 2020* tikslus.

Siūlomu reglamentu bus sudaromos galimybės ESF 2014–2020 m. toliau gerinti užimtumo, švietimo bei mokymo galimybes ir kovoti su socialine atskirtimi bei skurdu.

Siūlyme labiau koncentruojamasi į ribotą tikslų, suderintų su strategija *Europa 2020*, skaičių, siekiant didesnio finansavimo poveikio.

Daugiau dėmesio skiriama kovai su jaunimo nedarbu ir paramai nepalankiausioje padėtyje esančioms grupėms, tokioms kaip migrantai ar atskirtos bendruomenės. Socialinės įtraukties priemonėms būtų skiriama bent 20 proc. ESF lėšų.

Komisija dėmesį skiria tarptautiniam bendradarbiavimui ir socialinių inovacijų skatinimui.

ESF sistema turėtų būti ne tokia sudėtinga, ypatingas dėmesys skiriamas smulkių paramos gavėjų procedūrų supaprastinimui.

Valdant veiksmų programas pagal bendros veiklos planus turėtų būti labiau koncentruojamasi į rezultatus.

PROJEKTŲ ADMINISTRAVIMO IR FINANSAVIMO TAISYKLĖS

Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės – Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu tvirtinamas dokumentas, nustatantis iš Europos Sąjungos fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų, įgyvendinamų pagal ES struktūrinės paramos veiksmų programą, paraiškų vertinimo, atrankos ir projektų finansavimo ir įgyvendinimo tvarką.

SUPAPRASTINIMŲ TAIKYMAS

2014–2020 m. laikotarpiu skatinama taikyti tokius supaprastinimus:

■ **FIKSUOTUOSIUS ĮKAINIUS**

- Išlaidų apmokėjimas pagal pasiektus veiklos rezultatus, produktus taikant nustatytą fiksuotąjį įkainį.
- Gali būti taikomas visai arba daliai veiklos (pvz., mokymų įkainis, dienpinigių norma ir pan.).
- Tikrinamos ne realios išlaidos ir jas pagrindžiantys dokumentai, o:
 - pasiekti rezultatai, sukurti produktai;
 - fiksuotojo įkainio nustatymas.

■ **FIKSUOTĄSIAS SUMAS (SUMA DIDINAMA IKI 100.000 EUR)**

- Nustatoma vertinimo metu atsižvelgiant į veiklą / planuojamus pasiekti rezultatus.
- Gali būti taikomos visai arba daliai veiklos.
- Taikomos mažos apimties veikloms.
- Tikrinamos ne realios išlaidos ir jas pagrindžiantys dokumentai, o:
 - pasiekti rezultatai, sukurti produkta;
 - fiksuotosios sumos nustatymas.

■ **FIKSUOTĄJĄ PROJEKTO IŠLAIDŲ NORMĄ (FLAT-RATE) NE TIK NETIESIOGINĖMS IŠLAIDOMS APMOKĖTI:**

- 20 proc. nuo tiesioginių projekto išlaidų, išskyrus kryžminiam finansavimui skirtas lėšas.
- 15 proc. nuo vykdančiojo personalo darbo užmokesčio išlaidų.
- 40 proc. nuo vykdančiojo personalo darbo užmokesčio išlaidų.
- Procentas, nustatytas EK reglamentuose.

ADMINISTRACINĖS NAŠTOS MAŽINIMAS

2012 m. ESFA, siekdama nustatyti perteklinius Lietuvos Respublikos teisės aktų ir ESFA vidaus dokumentų reikalavimus ir numatyti konkrečius veiksmus administracinei naštai mažinti, vadovaudamasi Standartiniu išlaidų modeliu (angl. SCM – *Standard Cost Model*) pradėjo vykdyti administracinės naštos pareiškėjams ir projektų vykdytojams tyrimą.

Šio tyrimo tikslas – remiantis ES struktūrinės paramos administravimo patirtimi, įvertinti pareiškėjų ir projektų vykdytojų per 1 metus patiriamą administracinę naštą pinigine išraiška. Buvo vertinama vienam ūkio subjektui tenkanti administracinė našta 2011 m. Atliekant administracinės naštos vertinimą nagrinėta visa projekto eiga – nuo paraiškos pateikimo iki ataskaitos po projekto pabaigos pateikimo. Nustatyta, kad bendra administracinė našta 1 ūkio subjektui per metus siekia apie 40 tūkst. Lt.

2013 m. pradžioje ESFA sukūrė tarpinstitucinę darbo grupę, kurios pagrindinis tikslas – atlikto tyrimo metu nagrinėtuose dokumentuose įtvirtintų informacinių įpareigojimų sukeltamos administracinės naštos pareiškėjams ir projektų vykdytojams mažinimo rekomendacijų parengimas siekiant esamą administracinę naštą pareiškėjams ir projektų vykdytojams sumažinti 25 proc.

Tarpinstitucinė darbo grupė parengė konkrečius pasiūlymus, kuriuos įgyvendinus administracinė našta pareiškėjams ir projektų vykdytojams galėtų būti sumažinta net iki 40 procentų.

POKYČIAI, LYGINANT SU 2007-2013 m. PERIODU

- Naujas konkurso tipas – konkursas su išankstine idėjų atranka. Tai reiškia, kad projektų konkursas galės būti vykdomas vienu arba dviem etapais:
 - 1 Vykdamas projektų konkursą dviem etapais (su išankstine projektų idėjų atranka), pirmajame konkurso etape pareiškėjo prašoma pateikti iš dalies užpildytą paraišką ir nustatytus priedus.
 - 2 Atliekamas projektų idėjų vertinimas, susidedantis iš projekto naudos ir kokybės bei projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytų kitų reikalavimų vertinimo.
 - 3 Atrenkami geriausiai įvertinti pareiškėjai (laikantis projektų naudos ir kokybės vertinimo metu sudarytos projektų pirmumo eilės), kuriems pagal prašomą finansavimą užtenka kvietimui teikti paraiškas skirtos lėšų sumos.
 - 4 Šie pareiškėjai kviečiami dalyvauti antrajame konkurso etape, t. y. pateikti likusią paraiškos informaciją ir nustatytus priedus paraiškos tinkamumo finansuoti vertinimui. Pareiškėjams nereikės pildyti visos paraiškos, jei idėja yra netinkama, per silpna, nepagrįsta. Tokiu būdu mažinama administracinė našta.
- Paraiškos bus teikiamos elektroniniu būdu per DMS/SFMIS'14.
- Pareiškėjui bus suteikiama galimybė naudotis el. parašu.
- Naudojama standartizuota, su sąsajom tarp atskirų dalių, paraiškos forma.
- Atsisakoma dalies su elektronine paraiška teikiamų privalomų priedų, įdiegus tikrinimą ar technines galimybes suformuoti užklausas valstybės institucijoms dėl pažymų iš valstybinių duomenų registrų suteikimo per SFMIS2014.

- Komunikacija tarp pareiškėjo ir JI vykdoma elektroniniu būdu per DMS.
- Pereinama prie dvišalių sutarčių tarp projekto vykdytojo ir JI.
- Išlaidų tinkamumas projekto įgyvendinimo metu bus tikrinamas taikant atranką JI nustatyta tvarka.

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Naujuoju 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos laikotarpiu ESF tarptautiniam bendradarbiavimui skiriama daugiau dėmesio. Planuojama palengvinti tarptautinį bendradarbiavimą sukuriant ES lygmens platformą, kuri leis keistis patirtimi, ugdyti gebėjimus, užmegzti ryšius, taip pat skleisti informaciją apie susijusias išdavas bei sukurti suderintą įgyvendinimo sistemą (bendrus tinkamumo kriterijus, veiksmų rūšis ir tvarkaraštį, bendras stebėsenos ir vertinimo metodikas). Parengti pasiūlymai dėl koordinuotų kvietimų teikti paraiškas modelio (toliau – ES bendrasis modelis) ES lygiu, kuriame numatyta, kad:

- EK koordinuos ES bendrojo modelio įgyvendinimą ir įsteigs techninės pagalbos tarnybą, kuri bus atsakinga už informacinės platformos priežiūrą bei partnerių forumų organizavimą.
- Šalys narės gali laisvai pasirinkti, ar dalyvaus ES bendrajame modelyje priimant nustatytas bendras įgyvendinimo taisykles.
- Per 2014–2020 laikotarpį numatyti 2 kvietimai teikti paraiškas (projektų įgyvendinimo trukmė – 3 m.).

- Dalyvaujančios šalys narės per nustatytą laikotarpį turės paskelbti kvietimus teikti paraiškas ES bendrajame modelyje numatytoms priemonėms bei laikytis nustatytų projektų atrankos ir įgyvendinimo terminų.

PRELIMINARIOS MODELIO TEMOS:

- 1 Aktyvi darbo rinkos politika.
- 2 Socialinė aprėptis.
- 3 Jaunimo užimtumas.
- 4 Prisitaikymas prie darbo rinkos sąlygų.
- 5 Mokymasis ir įgūdžiai.
- 6 Socialinė ekonomika.
- 7 Valdymas ir viešasis administravimas.

Lietuva priėmė sprendimą dalyvauti ES bendrajame modelyje. Preliminariai planuojamos koordinuotų kvietimų datos:

1 KVIETIMAS 2014 m. gruodžio mėn. – 2015 m. sausio mėn.

2 KVIETIMAS 2016 m. gruodžio mėn. – 2017 m. sausio mėn.

GE- RESNIS ISSILA- VINIMAS

MOKSLAS • EKONOMIKA • SANGLAUDA

EUROPOS SĄJUNGA
EUROPOS SOCIALINIS FONDAS

Kuriame Lietuvos ateitį

Leidyba finansuojama iš 2007–2013 m.
ES struktūrinės paramos techninės
pagalbos lėšų.

WWW.ESF.LT